

Jord- och skogsbruksutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring och temporär ändring av lagen om bekämpning av skogsskador

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring och temporär ändring av lagen om bekämpning av skogsskador (RP 284/2022 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- förstråd Erno Järvinen, jord- och skogsbruksministeriet
- sakkunnig Aleksi Nurmi, jord- och skogsbruksministeriet
- expert, beredskapschef Yrjö Niskanen, Finlands skogscentral
- skogsexpert Lea Jylhä, Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- skogsexpert Anu Islander, Skogsindustrin rf
- chef för samhällsrelationer Anniina Kostilainen, Finlands Sågindustri rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- miljöministeriet
- Naturresursinstitutet
- Livsmedelsverket
- Växtskyddsindustrin rf
- Koneyrittäjät ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centraförbund SLC rf.

Inget yttrande av

- Forststyrelsen
- Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes)
- Finlands miljöcentral.

Betänkande JsUB 22/2022 rd

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om bekämpning av skogsskador ändras. Det föreslås att giltighetstiden för de temporära bestämmelserna om ersättning för kostnader och skador till följd av bekämpning av omfattande skogsskador och om ersättningstagare förlängs med smärre ändringar fram till utgången av 2027.

Enligt förslaget införs det i lagen bestämmelser om de situationer och förhållanden under vilka avverkare inte är skyldiga att sörja för bekämpning av rotticka och om anmälningsskyldigheten i anslutning till detta. Dessutom ses namnen på de myndigheter som anknyter till verkställigheten av lagen över till den del som det skett förändringar i dem.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2023 eller så snart som möjligt efter det vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Det föreslås att lagen om bekämpning av skogsskador (nedan skogsskadelagen) kompletteras med en ny 8 b §, enligt vilken avverkare inte har skyldighet att bekämpa rotticka, om det inte är möjligt på grund av oöverstigligt hinder eller särskilt exceptionella förhållanden. För att rotticka ska kunna bekämpas effektivt förutsätts att färska stubbar behandlas i samband med avverkning omedelbart efter det att trädet har fällts. Bekämpning i efterhand har ingen betydande inverkan på bekämpningen av angrepp av rotticka, eftersom största delen av angreppen sker på färska stubbar under de första dygnet efter avverkningen. Behovet av de bestämmelser om undantag från bekämpningsskyldigheten som nu föreslås uppstod under vårvintern 2022, då tillgången på ureabaserade medel för stubbehandling plötsligt inte kunde garanteras till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Samtidigt ledde det också till utmaningar i fråga om tillgången till pergament-svamp, som används i bekämpningsmedel, i och med att efterfrågan på denna produkt ökade. Den föreslagna ändringen att avvika från skyldigheten att bekämpa rotticka på grund av oöverstigligt hinder eller särskilt exceptionella förhållanden tillåter vid behov snabba reaktioner på den förändrade situationen. Utskottet betonar att det för att skogarna ska vara friska är viktigt att tröskeln för möjligheten att avvika från skyldigheten att bekämpa rotticka är tillräckligt hög. Enligt förslaget kan bekämpningen lämnas ogjord endast av särskilt vägande skäl. Det ökade priset på stubbebehandlingsämnen kan inte i sig betraktas som ett oöverstigligt hinder, eftersom kostnaderna för att bekämpa rotticka är små i förhållande till avverkningsintäkterna. I fråga om användningen av urea hänvisar utskottet också till sitt utlåtande om kommissionens förslag till EU-förordning om växtskyddsmedel (JsUU 29/2022 rd — U 75/2022 rd). I utlåtandet kräver utskottet ett starkt inflytande i EU för att den urea som används för att bekämpa skogsskador inte ska räknas med när indikatorerna för växtskyddsmedel för åkerbruk fastställs. Inom åkerbruket används urea som gödselmedel, och möjligheten att ändra klassificeringen för urea bör utredas också nationellt.

Betänkande JsUB 22/2022 rd

Utskottet fäster vikt vid att en yrkesmässig verksamhetsutövare med stöd av den ändring som föreslås i lagens 19 § är skyldig att i en situation med ett oöverstigligt hinder eller särskilt exceptionella förhållanden göra en anmälan om egenkontroll till Finlands skogscentral. Anmälningsskyldigheten gäller endast yrkesmässiga verksamhetsutövare, medan skyldigheten att bekämpa rotticka och möjligheten att avvika från den däremot gäller alla som avverkar skog. Med en yrkesmässig verksamhetsutövare avses enligt 2 § 13 punkten i skogsskadelagen en virkesägare eller innehavare av avverkningsrätt som utövar drivning och som yrkesmässigt köper upp virke eller avverkningsrätt för förädling eller förmedling. Verksamhetsutövaren kan utöva antingen skogsbruk eller drivning eller vara verksam inom något annat område. Syftet med anmälningsskyldigheten enligt den föreslagna 19 § är att göra Finlands skogscentral medveten om den aktuella exceptionella situationen och göra det möjligt för skogscentralen att förbereda sig på den ökade risken för skogsskador. I praktiken är det sannolikt att en exceptionell situation som avses i 8 b § samtidigt berör ett stort antal yrkesmässiga verksamhetsutövare. Utskottet påpekar för tydlighetens skull att Finlands skogscentral i regel inte fattar något beslut utifrån de anmälningar om egenkontroll som skogscentralen tagit emot. En utvidgning av anmälningsskyldigheten utan beslutsförfarande tryggar tillräckliga möjligheter för Finlands skogscentral att övervaka åtgärderna för bekämpning av rotticka.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2023 eller så snart som möjligt efter det vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. På grund av den tid som riksdagsbehandlingen av lagförslaget har krävt träder lagen i kraft något senare än från ingången av 2023. Utskottet påpekar att flera skyldigheter enligt skogsskadelagen uttryckligen berör den tid då marken inte är frusen. Exempelvis gäller skyldigheterna att bekämpa rotticka från ingången av maj till slutet av november. Utskottet påpekar att det är viktigt att lagförslaget träder i kraft så snart som möjligt efter att det har godkänts.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 284/2022 rd utan ändringar.

Betänkande JsUB 22/2022 rd

Helsingfors 26.1.2023

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anne Kalmari cent
vice ordförande Ritva Elomaa saf
medlem Markku Eestilä saml
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Satu Hassi gröna
medlem Janne Heikkinen saml
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Mikko Lundén saf
medlem Anders Norrback sv
medlem Jenni Pitko gröna
medlem Juha Pylväs cent
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Jenna Simula saf
medlem Peter Östman kd.

Sekreterare var

utskottsråd Tuire Taina.